

Sygn. akt III Kp 158/13

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy we Wrocławiu w III Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Witold Firkowicz

Protokolant: Agnieszka Kuriata

przy udziale Prokuratora Małgorzaty Jazdończyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 5 kwietnia 2013 r.

w sprawie o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

zażalenia pokrzywdzonej (...) Sp. z o.o. na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Stare Miasto o umorzeniu śledztwa (2 Ds. 358/12)

na podstawie art. 329 § 1 i 2 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 465 § 1 k.p.k.

p o s t a n a w i a

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę niniejszą przekazać Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia-Stare Miasto celem dalszego prowadzenia postępowania przygotowawczego

UZASADNIENIE

Komenda Powiatowa Policji W., w wyniku prowadzenia powierzonego przez Prokuraturę Rejonową dla Wrocławia-Stare Miasto śledztwo, postanowieniem z dnia 28 grudnia 2012r. umorzyła śledztwo w sprawie doprowadzenia (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. przez D. A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 437.006,05 zł wobec braku znamion czynu zabronionego, to jest na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. W uzasadnieniu wskazał, że stanowisko przedstawione przez (...) Sp. z o.o. nie zostało potwierdzone przez D. A., który zeznał, że informował na bieżąco kontrahenta (...) Sp. z o.o. o kredytach i innych wierzytelnościach Piątka - (...), wskazał, że Spółka ta miała pełny wgląd do rozliczeń firmy (...) i miała wiedzę dotyczącą wyników sprzedaży. Wskazał, że nie regulował należności za towar w okresie wskazanym w zawiadomieniu nie z uwagi na zamiar wyłudzenia, lecz z uwagi na sytuację finansową prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Na tej podstawie stwierdzono, że rozstrzyganie sporów między stronami zawierającymi umowę cywilnoprawną w zakresie ważności tych umów i wynikających z nich roszczeń nie pozostaje w kompetencji organów ścigania, gdyż zachowanie D. A. nie wyczerpuje znamion przestępstwa.

Postanowienie to zostało zatwierdzone przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia-Stare Miasto.

Na powyższe postanowienie złożyła zażalenie w dniu 15 stycznia 2013r. (...) Sp. z o.o., wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych oraz naruszenie art. 297 § 1 pkt 4 k.p.k. przez zaniechanie dokonania niezbędnych czynności dowodowych. W uzasadnieniu podniosła, że organ prowadzący śledztwo nie przeprowadził wszystkich dowodów miarodajnych dla ustalenia, czy zachowanie D. A. wyczerpało znamiona przestępstwa oszustwa, w szczególności nie poczynił ustaleń co do tworzenia przez D. A. pozorów możliwości finansowych spłaty zaciąganych kolejnych zobowiązań wobec (...) Sp. z o.o., mimo świadomości, iż sytuacja finansowa firmy nie zapewni mu spłaty tych zobowiązań, które to twierdzenia rzutowały na podjęcie decyzji o dalszej współpracy z D. A.. Wskazał, że dla ustalenia powyższych okoliczności, w świetle totalnie sprzecznych wersji zdarzenia prezentowanych przez (...) Sp. z o.o. i D. A. miarodajne byłoby przesłuchanie osób, które reprezentowały pokrzywdzoną spółkę w czasie zawierania umów sprzedaży towaru z D. A. na okoliczność wiedzy o zadłużeniu

D. A. wobec innych podmiotów, jak również ustalenie kondycji finansowej prowadzonej przez D. A. działalności gospodarczej w szczególności na podstawie zeznań podatkowych przez niego składanych.

Sąd zważył co następuje:

Zażalenie podlega uwzględnieniu z powodu jego zasadności.

Zgodnie z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza w szczególności, gdy brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia zarzucanego czynu. Umorzenie postępowania przygotowawczego z uwagi na stwierdzenie powyższej przesłanki procesowej powinno mieć miejsce po stwierdzeniu w toku postępowania przygotowawczego, iż brak jest faktycznej podstawy wniesienia aktu oskarżenia, mimo przeanalizowania całego dostępnego materiału dowodowego. Jak słusznie zauważył przedstawiciel pokrzywdzonej Spółki, nie wszystkie dowody miarodajne dla wyjaśnienia sprawy zostały jednak przeprowadzone przez organ prowadzący postępowanie przygotowawcze.

W ocenie Sadu, organ prowadzący postępowanie przygotowawcze podjął przedwczesną decyzję w tym przedmiocie.

Niewątpliwie, w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą ustalenie, czy doszło do wyczerpania znamion oszustwa winno być prowadzone szczególnie wnikliwie, mając na uwadze, iż działalność ta zawiera w sobie element ryzyka, dotyczącego m.in. kondycji finansowej kontrahenta. Jednakże nie powinno ująć uwadze organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze stanowisko, ugruntowane zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, wyrażone m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 kwietnia 2000 r., II Aka 71/00 (OSA 2001, z. 7-8, poz. 54), że „kontrahent transakcji dwustronnej nie ma obowiązku ujawniania sytuacji materialnej swojej firmy drugiej stronie kontraktu tak długo, dopóki przy zachowaniu reguł obowiązujących w danej sferze obrotu, które znane są drugiej stronie umowy, posiada faktyczną możliwość realizacji przyjętego na siebie umownie zobowiązania w dacie jego powstania. W przeciwnym wypadku, gdy sytuacja majątkowa podmiotu będącego stroną umowy jest trudna, zwłaszcza gdy istnieją podstawy do twierdzenia, iż nie posiada on płynności finansowej, niepoinformowanie kontrahenta o tej sytuacji stanowi zatajenie informacji o faktycznej sytuacji finansowej i prowadzi do powstania błędnego wyobrażenia drugiej strony umowy o możliwościach finansowych”.

Tymczasem, jak słusznie podkreślił skarżący, organ postępowania przygotowawczego ograniczył się wyłącznie przesłuchaniem przedstawiciela (...) Sp. z o.o. – B. H. oraz D. A.. Każda z tych osób przedstawiła swoją wersję zdarzenia, które to wersje pozostają – ze sobą w sprzeczności, organ postępowania przygotowawczego nie wskazał natomiast przyczyny uznania za wiarygodną wersji przedstawionej przez D. A.. Na obecnym etapie postępowania organ postępowania przygotowawczego nie dysponował informacją wystarczającą dla oceny, czy doszło do wyczerpania znamion przestępstwa oszustwa w szczególności w postaci zamiaru bezpośredniego ukierunkowanego na doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mienia, a także znamienia czynnościowego wprowadzenia kontrahenta w błąd.

Dla dokonania prawidłowych ustaleń w zakresie zarzutu wskazanego w postanowieniu o umorzeniu śledztwa, niezbędne jest zatem ustalenie sytuacji finansowej Piątka - (...) D. A. z siedzibą w Z. w okresie bezpośrednio poprzedzającym sprzedaż towaru (...) Sp. z o.o. w czasie wskazanym w zarzucie – w szczególności na podstawie deklaracji podatkowych składanych przez tę Spółkę, a także ustalenie wysokości istniejących we wskazanym okresie zobowiązań wobec urzędu skarbowego, ZUS oraz innych kontrahentów firmy (...) – w tym zakresie miarodajna będzie informacja m.in. w zakresie zapadłych w powyższym okresie prawomocnych orzeczeń sądowych zasadzających nakazujących zapłatę przez D. A. kwoty pieniężnej na rzecz kontrahentów, oraz wyniki prowadzonej egzekucji. Przy ustalaniu zamiaru sprawcy oszustwa należy brać bowiem pod uwagę wszystkie okoliczności, na podstawie których można wyprowadzić wniosek dotyczący realności wypełniania obietnic złożonych przez sprawcę, a więc całokształt możliwości finansowych, w tym osiąganych realnie dochodów, skalę przyjętych, a także zaciągniętych wcześniej zobowiązań finansowych obciążających sprawcę, niezależnie od obciążeń, jakie bierze na siebie z tytułu zawieranej

umowy, której niewypełnienie stanowiło podstawę wszczęcia postępowania karnego (por. teza druga wyroku SA w Katowicach z 13 grudnia 2001 r., II AKa 312/01, KZS 2002, z. 4, poz. 45).

Nadto miarodajne dla oceny zachowania D. A. w kontekście znamion przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. jest ustalenie, czy składał on wobec przedstawiciela (...) Sp. z o. o. zapewnienia, także w treści korespondencji elektronicznej (s. 532-537) o rychłym zaspokojeniu roszczeń z tytułu sprzedaży towaru, w szczególności z kwoty zaciągniętego kredytu oraz czy tego rodzaju zapewnienia były elementem kluczowym dla podjęcia decyzji przez przedstawicieli (...) Sp. z o. o. decyzji w przedmiocie kontynuowania współpracy z D. A. i obiektywnie oceniając stwarzać mogły przekonanie, iż D. A. ma finansową zdolność do spłaty zaciągniętych zobowiązań. Zgodzić się należy z poglądem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie wyrażonym w wyroku z dnia 23 sierpnia 2012 r., II AKa 74/12, iż: „1. Znamiona oszustwa wypełnia działanie sprawcy, który składa zamówienie na dostarczenie towaru/wykonanie usługi, za które płatność ma nastąpić w uzgodnionym, odroczonej terminie, jeżeli złożeniu zamówienia towarzyszy powzięty z góry zamiar niedotrzymania uzgodnionego terminu zapłaty i odłożenia go na czas bliżej nieokreślony oraz uzależnienia zapłaty od ewentualnego powodzenia określonych inwestycji dokonanych w przyszłości. 2. Zaciąganie przez bankruta zobowiązań, bez informowania kontrahenta o swojej sytuacji, wypełnia znamiona art. 286 § 1 k.k.”

Mając na uwadze powyższe, Sąd postanowił jak na wstępie.